

KIRKEVERGELAGET I SØR-HÅLOGALAND

År:	2014
Dato	7.10.14
Tid:	10.00 – 17.00
Sted:	Bodø

Styret:	Navn:	Verv	Initialer	Organisasjon
Tilstede:	Øysten Martin Paulsen Tormod Johannessen, Ernst Johan Hegdal Valborg Fagereng Jan Stavrum	Leder Nestleder Medlem 1. vara Kasserer	ØP TJ EH VF JS	Kirkevergelaget i Sør-Hålogaland Kirkevergelaget i Sør-Hålogaland Kirkevergelaget i Sør-Hålogaland Kirkevergelaget i Sør-Hålogaland Kirkevergelaget i Sør-Hålogaland
Forfall:	Torill Aas	Sekretær	TA	Kirkevergelaget i Sør-Hålogaland

HØRINGSVAR TIL KULTURDEPARTEMENTET «STATEN OG DEN NORSKE KIRKE – ET TYDELIG SKILLE»

INNLEDNING

Departementet har sendt ut et notat med forslag til endringer i kirkeloven, høringsfrist 1. november 2014.

Notatet er et svar på kirkemøtets (KM) bestilling i 2013 om å etablere Den norske kirke sentralt som eget rettssubjekt, og overføre virksomhets- og arbeidsgiveransvar for prestedtjenesten og tilsatte ved regionale og sentrale kirkelige organer til dette nye rettssubjektet.

SØR-HÅLOGALAND KIRKEVERGELAG – VÅRE HOVEDSYNSPUNKTER

Sør-Hålogaland kirkevergelag (SHKVL) deler vurderingen av at det er nødvendig med en videre utvikling av stat-kirkerelasjonen som følge av grunnlovsendringene av 2012.

Overskriften «Et tydelig skille» dekker likevel ikke fullt ut det som foreslås i notatet.

Relasjonen stat-kirke vil fortsatt kjennetegnes av samhandling og staten vil fortsatt ha et betydelig medansvar for Den norske kirke. Utvikling av en *ny relasjon* mellom kirke og stat etter grunnlovsendringene bør etter vår mening også være overordnet målsetting for den videre politiske prosess. SHKVL mener det vil være bra både for staten, kirken og samfunnet å fokusere på hvordan det kan utvikles nye samhandlingsformer til beste for samfunnet og kirken som en levende folkekirke.

SHKVL støtter hovedforslaget om å etablere rettslig handleevne til Den norske kirke sentralt etter modell av fristillingen mellom den lokale kirke og kommunen i 1997. Vi støtter også forslaget om at prestetjenesten og virksomheten knyttet til de sentrale og regionale kirkelige råd utskilles fra staten og ikke lenger forstås som statlig virksomhet.

SHKVL legger vekt på følgende:

1. Bidrar forslagene til gode og forutsigbare rammer for Den norske kirke som landsdekkende folkekirke?
2. Legger forslagene grunnlag for en fase 2 med en bedre og enklere organisert kirke?
3. Bidrar forslagene til å bekrefte lokalkirkelig selvstendighet og redusere utfordringene med den organisatoriske todelingen av Den norske kirke?

Svarene her er etter vår mening «nei».

NASJONALT RETTSSUBJEKT

SHKVL støtter etablering av Den norske kirke som eget rettssubjekt.

Vi mener det er uheldig å betegne det nasjonale rettssubjekt «Den norske kirke». Det er soknene som hver for seg er rettssubjekter, som samlet sett utgjør hovedelementet i det som i dag forstås som «Den norske kirke». Dette innebærer at begrepet får en dobbel betydning, noe som er problematisert i høringsnotatet.

I realiteten er det synoden (den felleskirkelige forsamling) som trenger rettslig handleevne ved siden av soknene. Vi foreslår derfor at det nasjonale rettssubjektet får navnet «Kirkemøtet».

Lov utforming

Dette får også konsekvenser for vår vurdering av forslaget til ny § 2. Utfordringen knyttet til den dobbelte betydningen av begrepet «Den norske kirke» blir tydelig i forslaget til første og andre ledd i § 2. I første ledd antar vi at «Den norske kirke» betyr hele kirken med både de mange sokn og det store rettssubjektet. I andre ledd antar vi at det kun menes det nye sentrale rettssubjektet. Det er uheldig med to ulike betydninger av samme begrep i samme lovbestemmelse, noe som skaper usikkerhet i forståelsen av forholdet mellom de små og det store rettssubjekt, som til sammen utgjør Den norske kirke.

SHKVL vil derfor foreslå at gjeldende omtale av soknets rettslige handleevne beholdes i sin nåværende form. Omtalen av det nye rettssubjektet bør komme i et nytt ledd i § 2. Å la bestemmelsen om soknet stå først, vil også bidra til å underbygge forståelsen av soknene som grunnenheten i Den norske kirke.

Mandat til å opptre på vegne av det nye rettssubjektet

Det foreslås at det er KM som opptre på vegne av det nye rettssubjektet når det ikke er fastsatt noe annet i lov eller i medhold av lov. I notatet er det i utgangspunktet ikke fastsatt detaljerte regler for hvilke andre organer som kan opptre på vegne av rettssubjektet «Den norske kirke» annet enn i spørsmålet om økonomi, der det foreslås lovregulert at det er kirkerådet.

Det vises for øvrig til punktet under som omtaler arbeidsgiveransvar og klageorgan for utdypende kommentarer til dette punktet.

SOKNETS OPPGAVER OG ANSVAR

SHKVL vil utrykke klar støtte til departementets forslag om å videreføre den rettslige selvstendighet soknene har i dagens kirkelige lovgivning.

Selv om høringsnotatet ikke foreslår å frata soknet ansvar eller oppgaver, vil SHKVL påpeke at summen av departementets forslag vil kunne innebære en forskyvning som kan svekke soknets relative selvstendighet i Den norske kirke til fordel for sentrale og regionale organers mandat. Notatet innebærer at de fleste av statens nåværende kirkelige oppgaver legges til det nye sentrale rettssubjektet uten nærmere begrunnelse. Minner om den gamle § 16 i grunnloven, med røtter langt tilbake i tid og at oppgavefordelingen mellom soknene og det sentrale rettssubjektet ikke uten videre tas for gitt.

For øvrig vises det til utviklingen i staten der stadig flere oppgaver er overført kommunene fra staten.

SOKNETS RETTIGHETER

Høringsnotatet foreslår en ny bestemmelse i kirkeloven som sikrer soknet rett til å være betjent av prest. Dagens kirkelov bygger på en underliggende forutsetning om at det skal være prestedtjeneste i hvert sokn.

Denne forutsetningen støttes tatt inn.

Imidlertid mener vi at den foreslåtte lovteksten er utilstrekkelig. Det sies ikke noe som innholds bestemmer eller klargjør soknets organers medvirkning og involvering i prestedtjenestens omfang og utvikling. Det er ikke tilfredsstillende at soknet kun blir en mottaker av en prestedtjeneste der rammer og styring foregår i all hovedsak i regionale og sentrale kirkelige organer.

Konkret foreslås det derfor en utvidelse av foreslått ledd i § 2:

Hvert sokn skal være betjent av en prest i et omfang som sikrer soknets medlemmer mulighet for regelmessig gudstjenestefeiring, tilgang til kirkelige handlinger og nødvendig samordning med soknets virksomhet. Soknets organer har rett til medvirkning ved tilsetting av prest i eget sokn.

FREMTIDIG ARBEIDSGIVERANSVAR FOR KIRKELIG PERSONELL MED STATEN SOM ARBEIDSGIVER

Departementets forslag innebærer at det nye sentrale rettssubjekt vil overta ansvaret som arbeidsgiver for alt nåværende statlig personell i Den norske kirke. SHKVL mener at det beste hadde vært og fått på plass en ordning der hvor at alle som arbeider på lokalt plan i Den norske kirke skulle ha et demokratisk organ som opptrer på vegne av det lokale rettssubjektet som sin arbeidsgiver. Dvs. felles arbeidsgiver for alle ansatte lokalt. Dette bør følges opp i det vi forstår som fase 2 i arbeidet med ny kirkeordning.

KLAGEORGAN

Departementet foreslår at disiplinærtiltak skal kunne påklages til en uavhengig klagenemd, og at Den norske kirke skal være rett saksøkt i saker om disse avgjørelsens gyldighet.

SHKVL er uenig i dette forslaget og de premisser som synes å ligge til grunn for dette. Vi mener, og kan vise til erfaring, at det er klart å anbefale at disiplinærtiltak gjøres av ansvarlig arbeidsgiver.

Det er vanskelig å finne begrunnelsen for at det skal finnes en særlig klageadgang for denne typen avgjørelser innenfor deler av Den norske kirke. I seg selv er det uheldig å ha ulike system for ulike ansatte. Departementet begrunner forslaget med hensyn til kvalitet i avgjørelsene og rettsikkerheten til de involverte. Dette er ikke hensyn som er tillagt vekt for ansatte i f. eks kommune, fylkeskommuner og i privat sektor.

Dette vil medføre at saker kan trekke unødige ut i tid, forlenge og øke allerede konfliktfylte arbeidsforhold.

MULIGHET FOR LOKALE FORSØK OG ANNEN OPPGAVEFORDELING

Høringsnotatet legger opp til at KM/Kirkerådet ikke kan delegerer «lenger ned» enn til prostene. Dette innebærer at det vil være en sperre for å delegerer f. eks arbeidsgiverfunksjoner til soknets organer. Samtidig foreslås en ny bestemmelse om at soknets organer kan be bispedømmerrådet om å ivareta oppgaver. Dette innebærer at det er en delegasjonssperre nedover, men fri adgang til bemyndigelse av oppgaver oppover. Konsekvensen av dette er bla. at det fortsatt ikke blir mulig å utprøve de mest etterspurte alternative måter å organisere Den norske kirke på. Særlig gjelder dette muligheten for å prøve ut felles arbeidsgiveransvar på fellestrådsnivå der f. eks prosti og fellestrådsområde er sammenfallende, og som i lang tid har vært ønsket gjennomført mange steder i landet.

SHKVL støtter høringsforslagets vektlegging av å opprettholde soknets rettslige selvstendighet. Vi gir derfor støtte til forslaget om en delegasjonssperre mellom KM's myndighet og soknene. Dette understreker bla. at det ikke er noe generelt over- eller underordningsforhold mellom de to typer rettssubjektene. Vi ønsker imidlertid en lovendring som åpner for utprøving av andre måter å løse oppgaver på mellom nivåene i Den norske kirke. Dette kan skje ved følgende tillegg til siste ledd i §§ 9, 14 og 23:

§9: Menighetsrådet tilfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av KM.

§ 14: Kirkelig fellestråd utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av det enkelte menighetsråd eller av KM.

§ 23: Bispedømmerrådet utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av menighetsråd eller kirkelig fellestråd.

TROSOPPLÆRING

Høringsnotatet foreslår en bestemmelse som skal sikre prestedtjeneste i hvert sokn. Det sies ingenting om statens forpliktelse til å sikre trosopplæring for alle døpte.

Forslaget om innføring av et generelt rammetilskudd er etter vår mening ikke tilstrekkelig sikring av dagens tilskudd til trosopplæringsformål. Trosopplæringsreformen innebærer at staten har påtatt seg å understøtte en sentral kirkelig oppgave, og dette bør omtales på en mer forpliktende måte i § 22.

ORGANISATORISK TODELING AV DEN NORSKE KIRKE

Den norske kirke har i dag en organisatorisk todeling; soknene og dagens statlige virksomhet. Denne todelingen bidrar til mye uklarhet, usikkerhet, ekstraarbeid og byråkrati. Endringene som nå skal gjennomføres kan bidra til å redusere betydningen av denne organisatoriske

todelingen og bidra til forenkling og bedre samordning av den kirkelige virksomheten. Vi savner en vektlegging av dette perspektivet i høringsnotatet. Noen av forslagene bidrar tvert i mot til å forsterke en organisatorisk todeling ved at det foreslås helt nye ordninger, f. eks klagenemd som bare vil omfatte deler av Den norske kirke. Eksemplet gjelder også på økonomiområdet.

SHKV L mener det er et viktig anliggende at hele den norske kirke kan forholde seg til ett felles økonomiregelverk og regnskapsprinsipper. Felles ordninger på dette området legger til rette for mer effektive og rasjonelle rutiner for kirken samlet sett og for en felles totalvurdering innenfor økonomi i Den norske kirke.

Vi savner en grundigere vurdering av de to ulike økonomiregelverk som etter forslaget blir gjeldende, med siktemål å vurdere muligheten for et felles økonomiregelverk/regnskapsprinsipper for soknene og det nye rettssubjektet.

Narvik, 13.10.2014

Med vennlig hilsen

Øysten Paulsen
Kirkeverge i Narvik/leder i SHKVL